

زنان عاشورایی
نقش زنان در نهضت امام حسین علیه السلام
(از عاشورا تا سقوط امویان)

www.ketab.ir

تقدیم به آستان حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام
و یاران باوفایش

زهره یزدان پناه قره تپه

عنوان کتاب: زنان عاشورایی: نقش زنان در نهضت امام حسین (ع)

(از عاشورا تا سقوط امویان)

تالیف: زهره یزدان پناه قره‌تپه

سرویراستار: محمود سوری

ویراستار: زینب هادی

ناشر: کتاب جمکران

طراح جلد: محمد عباس زاده

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۴۰۲

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

بازرگانی کتاب جمکران: ۰۹۱۹۲۵۵۲۳۰

کتابخانه

www.ketab.ir

صاحب امتیاز موسسه موعود عصر

عنوان و نام پدیدآور: زنان عاشورایی: نقش زنان در نهضت امام حسین (ع) از ۶۱ هـ.ق. - ۱۳۲ هـ.ق.

هـ.ق. / تالیف زهره یزدان پناه قره‌تپه.

مشخصات نشر: تهران: کتاب جمکران، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۵۹ ص.

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: چاپ قبلی: هلال، ۱۳۸۳ (۱۹۱ ص.).

یادداشت: عنوان دیگر: زنان عاشورایی: نقش زنان در نهضت امام حسین علیه السلام (از عاشورا تا سقوط امویان).

موضوع: واقعه کربلا، ۶۱ ق -- زنان

Women -- ۶۸۰, Karbala, Battle of, Karbala, Iraq

زنان مسلمان

Muslim women

زنان مقدس مسلمان

Muslim women saints

رده بندی کنگره: ۸۲۴۱/۷۶

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۳۴

شماره کتابشناسی ملی: ۹۲۰۶۱۹۲

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

ketabejamkaran.ir

دفتر مرکزی پژوهش و نشر: قم، خیابان شهید فاطمی، کوچه ۲۸، پلاک ۶، انتشارات کتاب جمکران، تلفن تماس: ۳۷۱۵۶۶۶۲۳۳، کدپستی: ۳۵۳۷۷۳۲۱۱۲

ketabejamkaran

t.me/ketabejamkaran

فهرست مطالب

- سخن ناشر ۱۱
- فصل ۱: حضور زنان در حماسه عاشورا/۱۳**
- ۱-۱. علل قیام امام حسین علیه السلام چه بود؟ ۱۵
- ۱-۲. چرا امام حسین علیه السلام زنان و فرزندان را با خود همراه کرد؟ ۲۰
- ۱-۳. زنان همراه کاروان عاشورا چه کسانی بودند؟ ۲۴
- ۱-۳-۱. زینب کبری علیها السلام دختر علی بن ابی طالب علیه السلام ۲۴
- ۱-۳-۲. ام کلثوم صغری علیها السلام، رقیه دختر علی علیه السلام همسر مسلم بن عقیل ۲۸
- ۱-۳-۳. فاطمه، دختر علی بن ابی طالب علیه السلام ۳۰
- ۱-۳-۴. فاطمه صغری علیها السلام دختر امام حسین علیه السلام ۳۱
- ۱-۳-۵. سکینه علیها السلام دختر امام حسین علیه السلام ۳۳
- ۱-۳-۶. رقیه علیها السلام دختر امام حسین علیه السلام ۳۷
- ۱-۳-۷. فاطمه علیها السلام دختر امام حسن علیه السلام ام عبدالله همسر امام سجاد علیه السلام و مادر امام محمد باقر علیه السلام ۳۸

- ۳۹-۱-۳-۸. زینب صغری علیها السلام دختر امیرالمؤمنین علیه السلام و همسر محمد بن عقیل.....
- ۴۰-۱-۳-۹. زیبا، همسر امام حسین علیه السلام.....
- ۴۱-۱-۳-۱۰. عاتکه، همسر امام حسین علیه السلام.....
- ۴۲-۱-۳-۱۱. کُبشه، مولاة امام حسین علیه السلام.....
- ۴۲-۱-۳-۱۲. فُکَیبه.....
- ۴۳-۱-۳-۱۳. حُسنیه.....
- ۴۳-۱-۳-۱۴. زَمَله، همسر امام حسن علیه السلام و مادر حضرت قاسم بن حسن علیه السلام و ابوبکر (احمد) بن حسن علیه السلام.....
- ۴۴-۱-۳-۱۵. حمیده، دختر مسلم بن عقیل.....
- ۴۵-۱-۳-۱۶. فَصَّه النویبه.....
- ۴۶-۱-۳-۱۷. شهربانو، مادر محمد بن ابی سعید.....
- ۴۷-۱-۳-۱۸. لیلی التَّمیمیة.....
- ۴۸-۱-۳-۱۹. بانوان دیگر دشت کربلا.....
- ۴۸-۱-۴-۱. زانی که در بین راه مدینه تا کربلا به کاروان امام حسن علیه السلام پیوستند.....
- ۴۸-۱-۴-۱. اُمّ وَهَب، همسر عبدالله بن عمیر کلبی.....
- ۵۱-۱-۴-۲. اُمّ خَلْف، همسر مسلم بن عوسجه.....
- ۵۲-۱-۴-۳. اُمّ عمرو جُنادة انصاری، همسر جنادة بن کعب انصاری.....
- ۵۳-۱-۴-۴. رویحه، همسر هانی بن عروة مرادی.....

فصل ۲: نقش زنان در حماسه عاشورا و چگونگی ادامه رسالت / ۵۵

- ۵۷-۲-۱. مشارکت زنان در مبارزه، جهاد و شهادت.....
- ۵۸-اُمّ وَهَب، همسر عبدالله بن عمیر کلبی.....
- ۵۸-اُمّ خَلْف، همسر مسلم بن عوسجه.....
- ۵۹-اُمّ عمرو بن جنادة انصاری، همسر جنادة بن کعب انصاری.....
- ۵۹-همسر کعب بن جابر، از لشکر ابن سعد و نوار، بنت جابر، خواهر کعب.....
- ۶۰-۲-۲. آموزش صبر و مقاومت و روحیه بخشنی.....
- ۶۰-غارت و آتش زدن خيام.....

- عبور از قتلگاه شهدا و توصیه به صبر ۶۲
- صبر در زندان ابن زیاد ۶۵
- ۲-۳. پرستاری، مراقبت، حمایت ۶۵
- حمایت از فاطمه بنت حسین علیها السلام در بارگاه یزید ۶۷
- مراقبت از احوال کودکان ۶۸
- مراقبت از جان امام سجاد علیه السلام در عصر عاشورا ۶۹
- جلوگیری زینب از قتل امام سجاد علیه السلام در مجلس ابن زیاد ۶۹
- ۲-۴. رهبری و مدیریت ۷۱
- ۲-۵. پاسداری از ارزش های دینی ۷۱
- ۲-۶. الگودهی ۷۳
- ۲-۷. نقش زنان در تدوین محشی نهضت عاشورا ۷۳
- ۲-۷-۱. حضرت زینب گبری علیها السلام دختر علی بن ابی طالب علیه السلام ۷۴
- خطبه حضرت زینب علیها السلام در کوفه ۷۷
- خطبه حضرت زینب علیها السلام در مجلس ابن زیاد ۷۹
- خطبه حضرت زینب در بارگاه یزید بن معاویه ۸۱
- عزاداری اهل بیت در کربلا ۸۹
- کاروان اهل بیت در مدینه ۸۹
- ۲-۷-۲. أم کلثوم صغری علیها السلام، رقیه دختر علی علیه السلام همسر مسلم بن عقیل ۹۱
- ۲-۷-۳. فاطمه علیها السلام، دختر علی بن ابی طالب علیه السلام ۹۵
- ۲-۷-۴. فاطمه علیها السلام، دختر امام حسین علیه السلام ۹۵
- خطبه حضرت فاطمه صغری علیها السلام ۹۶
- ۲-۷-۵. فاطمه علیها السلام، معروف به ام عبدالله، دختر امام حسن علیه السلام همسر امام سجاد علیه السلام و مادر محمد باقر علیه السلام ۱۰۱
- ۲-۷-۶. زیاب، همسر امام حسین علیه السلام ۱۰۲
- ۲-۷-۷. سکینه علیها السلام، دختر امام حسین علیه السلام ۱۰۳
- ۲-۷-۸. فضّه النویه ۱۰۵

۹-۷-۲. زنان دیگر..... ۱۰۶

فصل ۳: تأثیر نهضت امام حسین علیه السلام بر زنان غیرحاضر در کربلا و ادامه رسالت/۱۰۷

۱-۳. زنان حمایت‌کننده از نهضت عاشورا که در کربلا حضور نداشته‌اند..... ۱۰۹

۱-۱-۳. طوعه..... ۱۰۹

۲-۱-۳. دیلم دختر عمرو، (دلم) همسر زهیر بن قین بن قیس انصاری بجلی..... ۱۱۰

۳-۱-۳. ماریه العبدیه، «سعديه» یا «ماریه»، دختر مَنقَدُ عبديه..... ۱۱۱

۴-۱-۳. زنان بنی‌اسد..... ۱۱۲

۵-۱-۳. قیام دُرّة الصدف، دختر عبدالله بن عمر انصاری به همراهی هفتاد زن..... ۱۱۴

۶-۱-۳. هند، دختر عبدالله بن عامر بن کریر، همسر یزید بن معاویه..... ۱۱۵

۷-۱-۳. صفیه، دختر عبدالله عقیف ازدی..... ۱۱۷

۸-۱-۳. همسر حارث قاتل دو طفل مسلم..... ۱۱۸

۹-۱-۳. نوار «دختر مالک» و عیوب «دختر مالک»، همسران خُوئی بن یزید اصبحی..... ۱۱۹

۱۰-۱-۳. برخی از زنان تماشاجی کاروان اسرا در کوفه..... ۱۲۱

۱۱-۱-۳. زنی از لشکر ابن سعد..... ۱۲۲

۱۲-۱-۳. اُمّ عبدالله، دختر خزّ، همسر مالک ابن نسیر از لشکر ابن سعد..... ۱۲۲

۱۳-۱-۳. همسر کعب بن جابر، از لشکر ابن سعد و نَوّار دختر جابر، خواهر کعب..... ۱۲۲

۱۴-۱-۳. دُومه، مادر مختار بن ابی عبیده ثقفی..... ۱۲۳

۱۵-۱-۳. عَفره، معروف به بیضا، دختر نُعمان بن بشیر انصاری، همسر مختار بن ابی ثقفی..... ۱۲۴

۲-۳. نقش زنان غیرحاضر در کربلا در تداوم رسالت نهضت عاشورا..... ۱۲۵

۱-۳-۲. اُمّ سَلَمَه، هند دختر ابواُمیّه، همسر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله..... ۱۲۵

۲-۲-۳. اُمّ البنین، فاطمه الکلابیه..... ۱۳۰

۳-۲-۳. زینب صغری، معروف به اُمّ‌القمان، دختر عقیل بن ابی طالب علیه السلام..... ۱۳۲

۴-۲-۳. أسماء، دختر عقیل بن ابی طالب علیه السلام..... ۱۳۲

۵-۲-۳. فاطمه صغری، دختر امام حسین علیه السلام..... ۱۳۳

۶-۲-۳. حَبَابَةُ الوالیبیه، صاحبه الحصاة..... ۱۳۳

- ۱۳۵ ۳-۲-۷. فاطمه، دختر حیاة الوالیه
- ۱۳۶ ۳-۲-۸. أم أسلم، صاحبة الحصاة
- ۱۳۸ ۳-۲-۹. أم غانم، صاحبة الحصاة
- ۱۳۹ ۳-۲-۱۰. أم الحسن، معروف به أم الحنجر، دختر عبدالله
- ۱۴۱ ۳-۲-۱۱. جمانه، دختر مُسیب
- ۱۴۱ ۳-۲-۱۲. دُرّة، دختر اُبی سلمه
- ۱۴۲ ۳-۲-۱۳. أم هانی الثقفیه
- ۱۴۲ ۳-۲-۱۴. لیل الثقفیه، مادر علی بن حسین علیه السلام
- ۱۴۳ ۳-۲-۱۵. غُلّیه، دختر علی بن حسین علیه السلام
- ۱۴۴ ۳-۲-۱۶. أم قروّه، مادر امام صادق علیه السلام
- ۱۴۵ ۳-۲-۱۷. خدیجه، دختر امام محمد باقر علیه السلام
- ۱۴۵ ۳-۲-۱۸. أم ابیها، دختر عبدالله بن جعفر
- ۱۴۶ ۳-۲-۱۹. أم سلّمه، دختر امام باقر علیه السلام
- ۱۴۷ ۳-۲-۲۰. خدیجه، معروف به اَلْعُلوی، دختر عمر بن علی بن حسین علیه السلام
- ۱۴۷ ۳-۲-۲۱. خَرّه، دختر حلیمه سعّدیّه
- ۱۴۸ ۳-۲-۲۲. أم خالد مقطوع الید
- ۱۴۹ ۳-۲-۲۳. زنان دیگر

فصل ۴: ادامه واکنش های حادثه عاشورا ۱۵۷

فهرست منابع/۱۵۷

سخن ناشر

زنان عاشورایی عنوان اثری است که در خود سوانح احوال جمعی از بانوان گرامی، شجاع و متخلق به اخلاق علوی و حسنی را دارد.

این پرورش‌یافتگان مکتب کربلا، بنای عهدی را استوار ساختند که تندبادهای حوادث روزگار و فرازونشیب‌های تاریخ قادر به رخنه در آن نیست. از همین رو، اینان نام خویش را با حضور در خیل عاشوراییان جاودانه کردند و دیگران پس از خود را نیز متذکر این معنا نمودند که برای جاودانگی و نیک‌سرانجامی، راهی جز بودن در خیل عاشوراییان و ماندن در میان آنان تا آخرین لحظه از حیات نیست.

اینان به ما آموختند که دوستی اهل بیت علیهم‌السلام رمز ماندگاری است و پرورش نسل عاشورایی، تکلیفی است که اگر بر زمین بماند، نیک‌بختی و اقبال از بشر روی برمی‌گرداند؛ چنان‌که خود از معلم بزرگ دشت کربلا، حسین بن علی علیه‌السلام آموخته بودند عاشق، صادق پاک‌باخته‌ای است که در همه هستی جز حضرت دوست و تمنای او هیچ نمی‌شناسد.

حسین علیه‌السلام، نشان داده بود که کسی را دوست می‌دارد که می‌ارزد تا ابدالآباد برای

او در میانه میدان کربلا ماند و جنگید؛ چنان که او نیز ماند، جنگید و به تمامی مفسر معنای عشق، عبودیت و آزادی شد.

بخشی کوچک از سرگذشت بزرگ زنان عاشورایی را تقدیم «سرور آزادگان و یاران باوفایش» می‌کنیم و امید آن داریم با عنایت ایشان، امکان بودن در کاروان عاشوراییان را فراهم آوریم.